

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

Využití demonstračních stájí a smluvních podniků v praktickém vyučování na středních odborných školách a učilištích se zemědělskými obory vzdělání

Bakalářská práce

Autor: Jana Stebelská

Vedoucí práce: Ing. Emil Kříž, Ph.D.

2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Využití demonstračních stájí a smluvních podniků v praktickém vyučování na středních odborných školách a učilištích se zemědělskými obory vzdělání

vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma že, na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....
(podpis autora)

V Mariánských Lázních dne 23. března 2016

Poděkování

Především bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Ing. Emilu Křížovi, Ph.D., za odborné vedení mé práce, cenné rady a nekonečnou trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat svým přátelům a rodině za podporu v dobách tvorby této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Využití demonstračních stájí a smluvních podniků v praktickém vyučování na středních odborných školách a učilištích se zemědělskými obory vzdělání“, zpracovává především současný stav a vybavení zařízení v demonstračních stájích, které slouží pro praktickou výuku na středních odborných školách a učilištích. Teoretická část práce je rozdělena na několik podkapitol a je věnována charakteristice demonstračních stájí a smluvních podniků, popisuje funkce a technické zařízení ve stájích, které slouží především k chovu a výcviku koní. V praktické části práce je v krátkosti představena Jezdecká akademie, SOŠ v Mariánských Lázních, na které mi bylo umožněno provést dotazníkové šetření u žáků a řízené rozhovory s učiteli praktického vyučování. V závěrečné části je uveden návrh na zlepšení.

Klíčová slova: demonstrační stáj, odborný výcvik, praktické vyučování, kompetence, instruktor, učitel odborného výcviku, žák.

Abstract

Bachelor thesis called "Usage of demonstration stables and contracting company in practical education at agriculture colleges and training institutions" is investigating current state and facility of demonstration stables used for practical training at colleges and training institutions. Theoretical part is divided into few parts and presents the main features of demonstration stables and training institutions, describes functions and technical equipment of the stables which are mainly used to horse breeding and horse training. Practical part focuses on presentation of Riding Academy, High School based in Mariánské Lázně, where I proceeded questioning the students and guided interview with the teachers of the practical education. In the final part I suggest some recommendations how to improve the current state in the future.

Key words: demonstration stables, practical training, practical education, competence, instructor, teacher of the practical training, student.

1	ÚVOD	6
2	CÍL A METODIKA PRÁCE.....	7
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	8
3.1	ŠKOLA A DEMONSTRAČNÍ STÁJ	8
3.2	DEMONSTRAČNÍ STÁJ Z CHOVATELSKÉHO HLEDISKA	9
3.3	CHARAKTERISTIKA DEMONSTRAČNÍ STÁJE PRO KONĚ	10
3.4	PROVOZ STÁJÍ.....	10
3.5	PASTEVNÍ ODCHOV	11
3.6	VAZNÉ STÁNÍ.....	12
3.7	BOXOVÉ USTÁJENÍ.....	13
3.8	VOLNÉ USTÁJENÍ.....	15
3.9	IZOLAČNÍ A KARANTÉNNÍ STÁJE	15
3.10	VETERINÁRNÍ OŠETŘOVNA	16
3.11	TECHNICKÉ VYBAVENÍ DEMONSTRAČNÍCH STÁJÍ	16
3.11.1	Skladovací prostory.....	16
3.11.2	Přípravna krmiv	17
3.11.3	Síla.....	17
3.11.4	Sklady objemných krmiv	17
3.11.5	Sedlovna.....	18
3.12	VÝUKA V DEMONSTRAČNÍCH STÁJÍCH V SOUVISLOSTI SE ŠVP	18
3.12.1	Kompetence k řešení problémů.....	19
3.12.2	Posuzování fyzických možností a chování	19
3.12.3	Odpovědnost a spoluodpovědnost žáků za ochranu zdraví.....	20
3.12.4	Kompetence k pracovnímu uplatnění.....	20
3.12.5	Odborné kompetence	20
4	PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE	23
4.1	POPIS DEMONSTRAČNÍ STÁJE JEZDECKÉ AKADEMIE, SOŠ MARIÁNSKÉ LÁZNĚ	23
4.2	ANALÝZA ŠKOLNÍCH DOKUMENTŮ - ŠVP V POROVNÁNÍ S RVP.....	25
4.2.1	Analýza předmětu teorie jízdy na koni	25
4.2.2	Analýza předmětu chov koní	25
4.2.3	Analýza předmětu organizace jezdeckví a pravidla jezdeckého sportu.....	26
4.3	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ U ŽÁKŮ JEZDECKÉ AKADEMIE, ŠOŠ MARIÁNSKÉ LÁZNĚ.....	26
4.4	ŘÍZENÝ ROZHOVOR S VEDOUCÍM ODBORNÉHO VÝCVIKU.....	34
5	VÝSLEDKY A DISKUZE	41
6	ZÁVĚR	43
7	POUŽITÉ ZDROJE	44

1 ÚVOD

Využití demonstračních stájí a smluvních podniků v praktickém vyučování na středních odborných školách a učilištích, které jsou zaměřené na zemědělské obory, je v současné době stále důležitější. Kvalitní demonstrační stáj či smluvní podnik přináší žákovi názornou ukázkou prostředí, stájového režimu a jednotlivých pracovních úkonů, které jsou v těchto zařízeních běžnou denní rutinou. Demonstrační stáj či smluvní podnik hraje v současnosti významnou roli v kvalitě střední odborné školy a především středního odborného učiliště, neboť v této stáji či smluvním podniku tráví žáci mnoho hodin v rámci předmětu odborný výcvik.

Protože se v prostředí práce se žáky pohybují a zemědělské obory vzdělání jsou mi blízké, zvolila jsem charakteristiku a posouzení demonstračních stájí v současné době z hlediska chovatelského a také z hlediska vhodnosti pro výuku praktického vyučování a odborného výcviku.

První část této práce je zaměřena na teoretické znalosti v oblasti chovatelství, praktické výuky, odborného výcviku, didaktiky praktického vyučování, mezipředmětové vazby a vztahy mezi praktickou výukou a odbornými předměty.

K mé radosti mi bylo umožněno zpracovat praktickou část práce na Střední odborné škole Jezdecké akademii v Mariánských Lázních, na které mi bylo v letech 2006 – 2010 poskytováno středoškolské vzdělání. Jedním z důvodů mého rozhodnutí byla touha zjistit současný stav školy, její vývoj a modernizaci.

Právě druhá část práce je zaměřena na analýzu odborných předmětů, dotazníkové šetření provedené u žáků školy a řízený rozhovor s vedoucím praktického vyučování. Skutečnosti a poznatky takto získané shrnu v celkovém posouzení.

2 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem bakalářské práce je posouzení demonstračních stájí a smluvních podniků z chovatelského hlediska a z hlediska využití pro výuku praxe či odborného výcviku, dále posouzení materiálního vybavení a vhodnosti pro výuku žáků středních škol a učilišť se zemědělskými obory vzdělání.

Tématem bakalářské práce je využití demonstračních stájí a smluvních podniků v praktickém vyučování na středních odborných školách a učilištích se zemědělskými obory vzdělání. V této práci je objektivně zhodnocen současný stav stájí, které jsou využívány pro výuku praxe a odborného výcviku. Dále je posouzeno materiální a technické vybavení stájí a navrženy možnosti na zlepšení.

Podmínkou pro zpracování tématu bakalářské práce je prostudování všech dostupných materiálů týkajících se vybrané problematiky. Zdrojem informací jsou odborné publikace, zákony, internet, propagační a výukové materiály vydané Střední odbornou školou jezdeckou akademií v Mariánských Lázních, materiály vydané Českou jezdeckou federací – organizací, která zastřešuje jezdecký sport v ČR.

Teoretická část práce se zabývá druhy ustájení, provozem stájí, využitím materiálního a technického zařízení stájí, rámcovým vzdělávacím programem v souvislosti s výukou, získanými kompetencemi žáků. V praktické části, po krátkém představení školy, jsou analyzovány odborné předměty a popsány možnosti dalšího vzdělávání žáků.

V závěru praktické části pro zjištění postoje žáků k materiálnímu vybavení, jeho funkčnosti, používání a spokojenosti s výukou a odborností pedagogů je zařazeno dotazníkové šetření. Odpovědi žáků jsou pro větší přehlednost zpracovány graficky. Postoje pedagogů byly zjištěny formou rozhovoru. Zjištěné skutečnosti jsou použity v konečné fázi bakalářské práce při návrhu na zlepšení vybavení školy.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Škola a demonstrační stáj

Od starověku existovalo v pedagogickém myšlení vědomí toho, že každý edukační proces se realizuje v nějakých konkrétních podmínkách. Již J. A. Komenský ve svém díle Velká didaktika udává mnoho návrhů vztahujících se k vytváření optimálního edukačního prostředí pro školní výuku. Byl s vědomím toho, že v edukačním prostředí realizovaném ve školních prostorech působí určité faktory, které jej mohou ovlivňovat, pozitivně či negativně.

„Škola sama má být místo příjemné, vábící uvnitř i vně očí. Uvnitř budiž světlý, čistý pokoj, ozdobený všude obrazy, ať už jsou to obrazy znamenitých mužů, ať zeměpisné mapy, ať památky historických událostí nebo nějaké emblémy. Venku pak budiž u školy nejen volné místo k procházkám a společným hrám, nýbrž i nějaká zahrada, do níž by byli časem pouštěni a naváděni těšit se pohledem na stromy, kvítí a byliny. Když se věc takto zařídí, je pravděpodobné, že děti budou chodit do škol s nemenší chutí, než chodí na jarmark, kde doufají uvidět a uslyšet vždy něco nového“ (Komenský, 1958).

Škola je v životě jednotlivce a společnosti něco tak vysoce důležitého, že je o ní řeč neustále. Takřka každodenně se o škole mluví a píše v různých souvislostech, ve sdělovacích prostředcích, stejně jako v rodinách, kde děti vyrůstají (Průcha, 2005). Pozitivní vliv školního prostředí ve vztahu k výuce je velmi důležitý. Mezi školní prostředí je nutné zahrnovat i prostory, ve kterých žáci absolvují praktickou část výuky a získávají zde nové dovednosti. Dovednosti lze chápat jako učením získané dispozice pro užití vědomostí, pro řešení problémů a pro přesné, rychlé a úsporné vykonávání činností. Osvojování vědomostí a dovedností lze chápat jako aktuální proces poznávání. Je produktem vlastní poznávací činnosti žáků (Kříž, 2012).

V současné době vyžaduje praktická výuka na SOŠ a SOU se zemědělsky zaměřenými obory mnohem více názornosti, než v dobách minulých. Vlivem modernizace a technických pokroků se žáci neshledávají se zvířaty v běžném zemědělském procesu tak často, jako dříve. Každé vzdělávací zařízení má možnost volby ve výběru pracoviště, na kterém se bude praktická výuka odehrávat. Nejčastěji slouží jako demonstrační stáj pracoviště školního statku nebo budovy, které jsou členěny do dalších samostatných

subjektů. Ty mají i vlastní správu a jejich chod řídí jednotliví vedoucí stájí. Demonstrační stáj je místo, které slouží jako zázemí pro chovaná zvířata a zároveň pro výuku praktického vyučování. Tyto prostory slouží jako účelová zařízení odborných škol, především pro naplnění vzdělávacích plánů školy. Využívají se k odbornému výcviku, praxi a k výzkumné činnosti. Spojuje se zde teorie s praxí. Jedná se o vnitřní i venkovní výukové prostory. Dochází zde také k vytváření základních profesních vlastností. Tyto prostory musí splňovat hygienické podmínky a měli by být vybaveny tak, aby se co nejvíce blížili pracovním podmínkám praxe (Slavík a kol, 2007).

3.2 Demonstrační stáj z chovatelského hlediska

Struktura a charakteristika každé demonstrační stáje záleží především na druhu chovaných zvířat. Cílem ustájení je vytvoření optimálních podmínek chovu s ohledem na fyziologické a etologické potřeby a jejich produkci z hlediska příjmu krmiva, odpočinku, přirozeného i nuceného pohybu a klimatických podmínek.

Mezi základní technické faktory, které mají přímý vliv na chovaná zvířata, patří prostorové uspořádání stáje, pohybová plocha, plocha k odpočinku, kvalita podlah, prostornost (vzdušnost) stavby a kvalita stavby (zdivo, nosné sloupy, zábrany). Druhotný vliv na zvířata má stájové klima, technologické postupy (krmná technika aj.), mechanizace a automatizace.

V dnešní době nabízí trh středních odborných škol a učilišť bohatou nabídku. V širokém spektru škol se zemědělskými obory vzdělání je i několik vzdělávacích zařízení, která nabízí studium oborů Chovatelství, Jezdec a ošetřovatel koní, Chovatel koní a jezdec, Agropodnikání se zaměřením na chov koní, jezdeckví a ekoslužby, Jezdec a ošetřovatel dostihových koní. Ve většině případů spolupracují školy tohoto zaměření s vybraným jezdeckým klubem, statkem nebo sportovní stájí. V prostorách stájí, jízdárny a nejbližšího okolí takových zařízení probíhá výuka žáků v hodinách předmětu „praxe“ nebo „odborný výcvik“. V praktickém vyučování mohou učitelé využívat několik různých metod. Metody verbální jsou založeny na vnímání a chápání výkladu posluchačem, který si osvojuje nové poznání (výklad, popis, vyprávění, vysvětlování, přednáška, dialog). Metody názorně-demonstrační uvádějí žáky do přímého styku s poznávanou skutečností, konkretizují abstraktní systém pojmů získaných ve vyučování a spojují poznané skutečnosti s praxí. Tyto metody obsahují předvádění, pozorování, instruktáž (Skalková, 2007).

3.3 Charakteristika demonstrační stáje pro koně

Koně byli pro člověka již v dobách dávno minulých důležitou součástí života. Od pravěku koně sloužili člověku jako potrava, později lidé koně domestikovali a začali ho využívat k tahu a jízdě. Koně sloužili v dopravě, zemědělství, nepostradatelní byli ve vojenství, mimo jiné lidem sloužili pro zábavu, při lovech a nejrůznějších soutěžích.

Dnes se koně využívají především pro sport a rekreaci. Většina plemen je záměrně šlechtěna za určitým účelem. Kůň tak postupně ztratil velkou část ze svých přirozených návyků a především schopnosti života v divoké přírodě. Z tohoto důvodu se i nároky na ustájení dnešních koní velmi změnily. Názory chovatelů jsou různorodé. Základním požadavkem je nejen fyzická pohoda, ale i psychická vyrovnanost koně, aby byl schopen podávat sportovní výkony nebo sloužit jako hobby kůň – kůň pro radost svému majiteli. Rozlišuje se několik druhů ustájení, z nichž každý má své charakteristické rysy.

Ustájení koní může být: vazné, boxové, venkovní – pastevní, volné, izolační a karanténní.

Každý ze zmíněných typů má své výhody a nevýhody, ale především svá pravidla a nároky na prostor, materiální zařízení a provozní režim. Dále je třeba rozlišit, pro které druhy koní je ten který způsob ustájení vhodný, a to i vzhledem k jejich využití, věku a kondici.

I přes současný velký počet koní na našem území a debatu mezi odbornou a laickou veřejností se veterinární normy pro ustájení koní výrazně nezměnily. Tyto normy nutí architekty, projektanty i samotné chovatele plnit požadavky, které už v některých případech nejsou dostatečně opodstatněné a v praxi se již považují spíše za nefunkční. U nových realizací jsou však nadále vyžadovány (Gotthardová, 2009).

3.4 Provoz stájí

Z hlediska čistě provozního stáje obsahují prostory pro ustájení, místnost pro sedlový materiál, sklady krmiva a steliva, místnost se zázemím pro ošetřovatele a přípravu krmiva. Dále pak jezdecké plochy a výběhy ve formě malých paddocků (využívají se zejména pro sportovně využívané koně) a velkých pastvin (využívají se zejména pro chovné koně). Velmi důležitým parametrem, který je nutné respektovat, je stájové mikroklima. Stáje musí být vzdušné, dobře větratelné a dostatečně osvětlené. Teplota by se měla pohybovat nejlépe mezi 10-14 stupni, maximální vlhkost vzduchu 85%. Stájová vrata musí být minimálně 2,2 m široká a 2,5 m vysoká. Okna by měla mít co nejvyšší parapet,

ideálně 2m a více. Výška stáje se pohybuje mezi 2,7 a 3,3 m. Vzduch ve stáji musí přirozeně cirkulovat. Od dob, kdy začali být koně ustájeni, se používají zdi stájí kamenné a později cihelné. Dnes není neobvyklá sendvičová konstrukce, tak aby zeď měla dobré tepelně-izolační vlastnosti.

Na počátku byli koně chováni v tzv. pastevním odchovu, pouze uzavřeni v ohradě, postupem času vázání v přístřešcích. Již v období středověku byly znatelné počátky ustájení, jak jej známe dnes. A to ustájení koní ve vazných stáních hradních stájí. Když přestali být koně vyžíváni pouze jako váleční a pro tažnou sílu, začali být využíváni při panských parforsních honech. Dostalo se nejlepším koním způsobu ustájení, který lze považovat za prvního předchůdce dnešního ustájení v boxech. Dnes jsou koně takto ustájeni nejčastěji (Klement, 1985).

Současný trend návratu zvířat k přírodě však rozšiřuje počty koní chovaných v pastevním odchovu. Ustájení koní lze tedy rozdělit na pět následujících kategorií. Je výhodné, znají-li žáci všechny tyto kategorie.

3.5 Pastevní odchov

Pastevní odchov je možno považovat za původní způsob chovu koní. Znamená to, že koně se pohybují volně v přirozené stádové skupině. Zpočátku v naprosté volnosti, kdy byli pouze hlídáni. Aby odpadla povinnost hlídání stáda, byli koně postupně sháněni do ohraničených prostorů. V dnešní době se chov koní vrací v mnoha případech k této formě odchovu. Je výhodný zpravidla pro věkovou kategorii od šesti měsíců do tří let stáří zvířete, kdy mohou takto mladí koně přirozeně žít ve stádě a navzájem se od sebe učit a získávají sociální návyky.

Novým trendem je takto chovat starší koně, kteří jsou vyřazení ze sportu nebo koně po ukončení kariéry. Je však nutné poskytnout této věkové kategorii koní úkryt před nepřízní počasí, alespoň v podobě přístřešku. Dostatečná velikost pastviny, možnost přírodního nebo umělého napajedla, a v zimním období i dostatek píče jsou považovány za samozřejmost. Mnohdy je pastevní odchov kombinován s venkovními boxy, kdy mají zvířata možnost volby mezi pobytem venku či v boxu, kde naleznou soukromí. A v případě nutnosti umožňuje oddělení určitého zvířete o ostatních. V tomto případě odpadá nutnost odklizení hnoje. Nutná je pouze kontrola kvality ohrazení a pravidelná péče o pastvinu (sekání nedopasků, vláčení pastviny na jaře a na podzim).

Výhody ustájení koní venku:

- ekonomické;
- pracovní;
- lepší kvalita vzduchu;
- více pohybu.

Nevýhody ustájení koní venku:

- méně individuálního přístupu a péče;
- méně zdravotní kontroly;
- mnohdy nevhodné klimatické podmínky;
- větší vztahový rozestup mezi koněm a jeho majitelem či jezdcem.

Žáci, kteří mají v demonstrační stáji či smluvním podniku možnost pozorovat a manipulovat s koňmi v pastevním odchovu, mají nenahraditelnou příležitost pouhým sledováním koní získávat cenné znalosti a zkušenosti v oblasti etologie koní. Etologie je populární vědou a je součástí předmětu chov koní. Skrývá mnoho poznatků o příčinách chování koní a patří mezi neustále se rozvíjející vědy (Duruttya, 2005).

Žáci mohou sledovat a zkoumat význam smyslových vlastností koní, jejich dorozumívání, paměť, inteligenci, orientaci, bojovnost, pohlavní projevy atd. Tyto poznatky mohou dále využívat ve výuce předmětu chov koní. Dalším možným využitím ve výuce v případě tohoto typu odchovu koní je možnost posouzení celkového zdravotního stavu koně, vhodnosti dávkování krmiva takto chovaných kategorií. Dále základní ošetření drobných zranění u koní, která nevyžadují přítomnost veterináře, péče o pastevní areál, péče o odstavená hříbata a mladé koně, ošetřování, krmení, spotřeba objemného krmiva, péče o kopyta a jejich úpravy ve spolupráci s podkovářem. Toto všechno se žáci učí s využitím vhodných pomůcek a dodržováním zásad bezpečnosti a hygieny.

3.6 Vazné stání

Vazné stání je ustájení koní ve stlaném vazném stání o délce 2,7 až 3 m a šířce 1,5 až 1,8 m. Rozměry se postupem času příliš nezměnily. Nejdříve nebyla jednotlivá stání oddělena vůbec, později byla oddělena pohyblivou zavěšenou přepážkou - tzv. přívorou. Často byla dvojice stání pro koně, kteří spolu tahali v páru, oddělena pevnou přepážkou 1,2 až 1,3 m vysokou s mřížovým nástavcem u hlav koní. Na počátku nebyla stání opatřena žádným

vybavením, objemné krmivo bylo koním podáváno na zem. Poté byla stání opatřena žlabem na jádro a tzv. jeslemi na seno mírně nad úroveň hlavy koně. I tento typ ustájení se nadále inovoval. Tyto jesle však koním nevyhovovaly z hlediska anatomického (koně neustále drželi zdviženou hlavu) i zdravotního, protože jim drobné kousky sena a prach padaly do očí. Jesle byly postupně nahrazeny zapuštěným košem na seno. Dále bylo stání doplněno o uzavíratelnou napáječku. Podlahu zpočátku tvořila pouze hlína, pak pružná dlažba z dubových špalíků a později cihelná dlažba. Poslední užitou variantou podlahy ve vazném ustájení je beton nebo pružné gumové velkoformátové podlahové dlaždice, které jsou však nejdražší, zato nejbezpečnější a nejkomfortnější formou podlahy pro koně. Od doby, kdy se ve stájích začala využívat dlažba, je stání spádováno 2-3 % k močové stružce, která probíhá celou stájí podél všech stání. Moč je jímána do centrální jímky. Hnůj je odklizen jednou nebo dvakrát denně (Gotthardová, 2009). Dnes je tento typ ustájení k vidění jen velmi zřídka.

3.7 Boxové ustájení

Boxové ustájení se využívá převážně pro jezdecké koně, nebo koně jinak sportovně využívané, protože jim nabízí možnost soukromí a nerušeného odpočinku. Dále pro plemenné hřebce a klisny před a po porodu. Kůň se zde pohybuje volně a je vázán pouze podle potřeby (při čištění, místování hnoje atd.). Hrazení mezi boxy je do výše 1,4 až 1,5 m plné a to nejlépe z dubového dřeva, do výšky 2,2 m je hrazení mřížové. Box bývá nejčastěji čtvercový. Minimální plocha je 9 m². Nejvíce používaným rozměrem je 3,5 x 3,5 m. Box je vybaven napáječkou a žlabem pro jadrné krmivo, dříve kamenným, dnes převážně plastovým nebo kovovým. Dříve byl opatřen i jeslemi na seno, které se dnes ani u boxového typu ustájení už nevyužívají a seno se koním dává na zem, do rohu k napáječce nebo do vedlejšího. Napáječka se umísťuje zpravidla proti dveřím a žlab diagonálně od napáječky. Podlahou byla dříve pružná dlažba z dubových špalíků a později cihelná dlažba. Dnes se používají pružné plastogumové velkoformátové podlahové dlaždice nebo beton. Moč buď není odváděna vůbec, její likvidace je zajištěna vsáknutím do podestýlky, nebo odvodem, do kterého je vyspárována podlaha boxu. Veterinární norma stále vyžaduje průběžné kanálky, které jsou ovšem při ustájení koní v boxech zcela nefunkční. Hnůj je zpravidla odklizen jednou či dvakrát denně. Boxy mohou být venkovní (s výstupem přímo na volné prostranství) nebo vnitřní v jedné nebo ve dvou řadách.

V případě uspořádání ve dvou řadách musí mít ulička minimální šířku 2,5 m (Gotthardová, 2009).

Boxové ustájení jakožto typ dnes nejhojněji využívaný v chovu koní je pro žáky SOŠ a ŠOU v zemědělsky zaměřených oborech pravděpodobně nejvýznamnější z hlediska osvojování praktických dovedností. Boxové ustájení vyžaduje manipulaci s koněm při většině pracovních úkonů. Komplexní boxová stáj s přidruženými prostorami (sedlovna, přípravná krmiv, jízdárna, stírka – mycí box atd.) poskytuje žákům prostor pro osvojování jednotlivých pracovních úkonů, které v ideálním případě vedou k automatizaci. Mezi pravidelně opakované jednotlivé pracovní úkony a návyky patří především:

- základní profesionální zemědělské návyky, základní manuální dovednosti;
- rozvržení pracovních sil a tempa, vlastní organizace pracovní činnosti a uspořádání pracoviště;
- příprava a údržba jednoduchého pracovního nářadí a práce s ním včetně obsluhy malé stájové mechanizace a strojů na přípravu krmiv;
- zajišťování a úprava mikroklimatu stájí a prostředí pro jednotlivé kategorie koní (úklid, dezinfekce, čištění a podestýlání stájových prostor, údržba výběhů a ohrad),
- výběr, příprava a dávkování krmiva, krmení a napájení;
- přístup ke zvířatům včetně zhodnocení celkového stavu koně a jeho čistoty (nasazování vazačky, vázání, čištění koní, mytí, ostříhání, dekování popř. bandážování koní);
- údržba a základní opravy jezdecké výstroje a výstroje koně (popis jednotlivých částí výstroje koně – sedla, uzdečky a dalších pomůcek potřebných k výcviku koně i jezdce);
- volba správných prostředků pro údržbu jednotlivých částí výstroje a správné uložení výstroje a pomůcek k výcviku);
- péče o zdraví a pohodu (welfare) koní (prevence - očkování, odčervení, údržba mikroklimatu ve stájích; posouzení zdravotního stavu koně a denní kontrola zdraví koně);
- základní nemoci a vady koní, rozpoznání příznaků onemocnění a změny v chování nemocného koně;
- měření tělesné teploty, tepové a dechové frekvence a následovné vyhodnocení zjištěných údajů; první pomoc při drobném i větším zranění či kolikových bolestech; charakteristika vad koní- zlozvyky, skryté vady apod.);
- nácvik péče o kopyta (zvedání nohou, denní péče, způsoby fixace, asistence při

podkování a korekturách kopyt, popis kopyta a podkovy);

- nácvik prací při úpravě krmiv (obsluha strojů na šrotování, strouhání, řezání a míchání krmiv);
- nácvik předvádění, měření a vážení (příprava koně k výstavám);
- úpravy hřívky, rousů a ocasu u sportovních či výstavních koní, zaplétání hřívky;
- posuzování vlastností koní (popis tělesné stavby, rozlišení barev a odznaků, charakteristika postoje končetin, popis mechaniky pohybu, vyhodnocení jednotlivých chodů);
- bezpečnost práce při zacházení s mladými koňmi;
- bezpečnost práce při fixaci mladých koní;
- držení a fixování zvířat při veterinárních zákrocích, podávání léků a léčiv;
- posuzování a hodnocení koní;
- asistence při řízení provozu stáje.

3.8 Volné ustájení

Z hlediska koní ve skupině je obdobou pastevního odchovu. Rovněž poskytuje koním možnost života socializace a hierarchie ve skupině. Výhodou je v případě potřeby možnost uvázání jednotlivých koní. Volné ustájení je převážně využíváno pro nízkobřezí klisny, klisny s hříbaty a odstávčata.

Plocha počítaná pro jednu klisnu je 8-10 m², na klisnu s hříbětem 10-12 m² a na hříbě 3-9 m², podle věku. Volná stáj může být uzavřená, nebo polootevřená k jihu. Taková ale musí přímo navazovat na pastvinu, dvůr nebo průhon k pastvinám (Gotthardová, 2009).

Z hlediska výuky je volné ustájení dalším výborným příkladem pro zkoumání oblasti etologie koní, stádia březosti u klisen a chování koní starších šesti měsíců (odstávčata). Dalším neméně významným aspektem je prohlubování znalostí o smyslech koní. Péče o březí klisny a odstavená hříbata je další samostatnou kapitolou vzdělání žáků v oblasti chovu koní.

3.9 Izolační a karanténní stáje

Objekt izolační stáje slouží pouze k dočasnému ustájení nemocných nebo z onemocnění podezřelých zvířat. Základní podmínkou je, aby byl objekt provozně a prostorově oddělený od ostatních stájí, od kterých má být vzdálen minimálně 150 m. Izolační stáj má být

vybavena topným zařízením sloužícím k vytápění v období mrazů asi na 12 °C a vyhřívána tak, aby vlhkost vzduchu nepřekračovala hranici 70 %. Stájové zařízení a nářadí této stáje nesmí být použito v jiných stájích, neboť hrozí nebezpečí nákazy. Ošetřovatelé koní v izolační stáji by neměli mít přístup do jiných stájí a také nebýt ve styku s ošetřovateli jiných stájí.

Objekt karanténní stáje je samostatně provozně a prostorově oddělená stavba, ve které jsou na určitou předepsanou dobu přechodně ustájeni nově příchozí koně ze zahraničí, případně i z jiných chovů. Karanténní stáj má být od ostatních stájí vzdálena taktéž alespoň 150 m. Provoz karanténní stáje musí být oddělen od provozu ostatních stájí (Klement, 1985).

Žáky je nutno obeznámit s provozem karanténní stáje. Do karanténní stáje by žáci, kteří se pohybují v jiné stáji, neměli mít přístup, především z důvodu ochrany zdraví žáků i koní.

3.10 Veterinární ošetřovna

Většina stájí, které jsou částečně využívány k výuce žáků, veterinárními ošetřovnami nedisponuje. Dnes se jedná spíše o část stáje, kde je umístěn fixační box. Zde může provádět privátní lékař bezpečněji vyšetření koně. K dispozici tu mohou být stojany na kapačky, stolek pro scanner, RTG zařízení, základní veterinární lékárna atd. Za účelem poznání veterinárních ošetřoven a klinik školy pořádají odborné exkurze na specializované koňské kliniky. Nejčastějším cílem jsou kliniky v Heřmanově Městci a v Brně. V případě zahraniční exkurze pro žáky je využívána klinika v německém Chamu či rakouském Linzi.

3.11 Technické vybavení demonstračních stájí

3.11.1 Skladovací prostory

Uspořádání a velikost skladovacích prostorů se řídí počtem ustájených koní a okolností, zda krmiva a stelivo jsou získávána z vlastních zdrojů a uskladňována na celý rok, nebo jsou nakupována vždy na určité období.

Ke stanovení velikosti skladovacích prostor je třeba vycházet z denních krmných dávek, počtu krmných dnů a znalosti prostoru v m³, který je nezbytný pro řádné uskladnění vypočítané potřeby krmiv. Pro uskladnění ovsu a dalších obilovin se používají menší sila s rozvodem do přípravný krmiv či přímo do stájí a jednotlivých boxů.

S balíky slámy a sena je manipulováno větší či menší technikou. Většina balíků má buď kulatý tvar, nebo tvar kvádrů. Výhodou hranatých balíků je značná úspora místa ve skladu.

S kulatými balíky se lépe manipuluje, především v případě, že stáj není vybavena vhodnou manipulační mechanizací (Nahálka, 1982).

3.11.2 Přípravna krmiv

Přípravna krmiv má být součástí stáje nebo má být vybudována v její bezprostřední blízkosti s přímým přístupem do stáje. Přípravna krmiv musí být za každých podmínek čistá, suchá, dobře větratelná a dostatečně prostorná. Podlaha by měla být dlaždicová nebo betonová. Přípravna musí být deratizována a opatřena přívodem čisté vody. V přípravě krmiv jsou zásobníky pro jadrná krmiva, pro krmné směsi, minerální doplňky apod., dále nádoba na přípravu mače, odměrky na jadrná krmiva a minerální doplňky se známou hmotností náplně jednotlivých druhů krmiv, příruční váha na objemná krmiva, a tam, kde není krmení automatizováno (mechanizováno), zpravidla odměrky, kterými jsou krmné dávky roznášeny či rozváženy jednotlivým koním.

Žáci v těchto prostorách mohou prakticky využívat své znalosti z odborného předmětu „výživa a krmení“. Pod dozorem zkušeného instruktora se zde učí připravovat a dávkovat krmné směsi pro koně všech kategorií a v různých stupních zátěže. Učí se užívat vitamínů a jiných doplňkových premixů v krmných dávkách (Klement, 1985).

3.11.3 Sila

Pro uskladnění jadrného krmiva jsou velmi výhodná a často využívaná sila. Snižují ztráty skladovaných krmiv, zvyšují jejich kvalitu a efektivitu práce. Sila mohou být budována jako součást přípravy krmiv, nebo v jejím těsném sousedství, mimo stáj. Sila mohou být vyhotovena z ocelového plechu, ze železobetonu nebo z umělé hmoty. Je nepsaným pravidlem, že sila jsou vertikální o výšce 4 až 12 m. Průměr sila by neměl přesahovat 1/3 jeho výšky (Nahálka, 1982).

3.11.4 Sklady objemných krmiv

Rozeznáváme uskladnění objemné píce na půdách stájí a ve skladech na zemi.

Při skladování objemné píce a slámy na půdách stájí musí být skladovací prostor izolován, aby tam nemohl vnikat ze stáje vlhký vzduch. Volné seno a slámu uskladňujeme vzduchovým dopravníkem („fukarem“). Vzduchový dopravník lze výhodně použít u všech typů stájí s podstřešním skladovacím prostorem i v přízemních skladech (Klement, 1985).

3.11.5 Sedlovna

Sedlovna je místnost, která slouží k uložení sedlového materiálu. Podmínkou je dobré větrání místnosti, dostatek prostoru k uložení postrojů, jasně stanovený řád. Žáci, kteří v hodinách praktické výuky a odborného výcviku využívají sedlového materiálu a dalších jezdeckých pomůcek, musí být bezpodmínečně obeznámeni s péčí o jezdecké vybavení. Povinností instruktora odborného výcviku je po každé jezdecké hodině zkontrolovat stav sedlového materiálu a v případě potřeby nahlásit závady (Gotthardová, 2009).

3.12 Výuka v demonstračních stájích v souvislosti se ŠVP

Pod vedením instruktora se žáci účastní výuky v prostorách demonstračních stájí a smluvních podniků. Žáci musí být dokonale obeznámeni s vnitřním řádem tohoto zařízení, s BOZP v hodinách praktické výuky a odborného výcviku. Výuka v demonstračních stájích má mnoho výhod (Čechová a kol., 2006).

Na středních školách a učilištích se zemědělsky zaměřenými obory má výuka předmětu praxe či odborný výcvik prvořadý význam. Žáci se zde vzdělávají a zdokonalují v mnoha směrech. Odborný výcvik patří vedle teoretické výuky k neméně důležité součásti edukačních procesů na středních odborných školách. Představuje prostředek k získávání praktických zkušeností, které jsou poté využívány v praxi. Hlavní pracovní náplní učitele odborného výcviku je žáky připravit pro kvalifikovaný výkon budoucího povolání (Kříž, 2012).

V odborném výcviku je nápadné osvojení pohybových dovedností, zároveň se však osvojují i vědomosti a návyky. Zdokonaluje se vnímání signálů z okolí i vnímání vlastních pohybů. Při odborném výcviku se také rozvíjejí myšlenkové procesy a intelektové dovednosti i schopnosti potřebné k řešení technických problémů. Dále se zdokonaluje soustředěná pozornost, vytrvalost, vztahy spolupráce aj. (Čáp, 2007).

Kvalitní výuka předmětu praxe či odborný výcvik pozitivně ovlivňuje žáky v několika důležitých oblastech. Ze širokého spektra bych zmínila především následující.

3.12.1 Kompetence k řešení problémů

Využívání současných zkušeností a teoretických znalostí svých i jiných lidí, kompetence k řešení problémů – praktická výuka směřuje k tomu, že žáci jsou schopni samostatně řešit běžně se vyskytující pracovní, ale i mimopracovní úkoly, žáci se učí volit si pomůcky vhodné pro pracovní úkony, žáci se učí navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit je.

Žáci se učí vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky, učí se spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení). Při aktivní účasti v diskusi nad jednotlivými problémy se žáci učí formulovat a obhajovat své názory a postoje; Žáci se v hodinách praktické výuky učí odborné terminologii (MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání, 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní).

3.12.2 Posuzování fyzických možností a chování

Žáci se učí posuzovat reálně své fyzické možnosti a chování v různých situacích, stanovovat si cíle a priority podle svých vlastních schopností, reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování ze strany jiných lidí (učitelů či instruktorů, spolužáků), přijímat kritiku, ověřovat si získané poznatky, kriticky uvažovat nad názory, postoji a jednání ostatních spolužáků, mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislosti; adaptovat se na měnící se životní a pracovní podmínky, pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností, přijímat a odpovědně plnit uložené úkoly, zlepšovat práci týmu vlastními návrhy, nezaújatě zvažovat a hodnotit návrhy druhých, přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým (MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání, 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní).

3.12.3 Odpovědnost a spoluodpovědnost žáků za ochranu zdraví

Žáci se učí jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i v zájmu veřejném; žáci jsou výukou a učitelem praktického vyučování či instruktorem odborného výcviku podněcováni k chápání významu životního prostředí pro člověka a jednání v duchu udržitelného rozvoje. Žáci se učí uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a také spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních, což platí především při pracovních úkonech (MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání, 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní).

3.12.4 Kompetence k pracovnímu uplatnění

V oblasti kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám se žáci učí mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání, uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám. Žákům se otevírají obzory v oblasti uplatnění na trhu práce, cílevědomě a zodpovědně rozhodují o své budoucí profesní a vzdělávací dráze, mají reálnou představu o pracovních, platových a jiných podmínkách v oboru a o požadavcích zaměstnavatelů na pracovníky a umí je srovnávat se svými představami a předpoklady (MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání, 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní).

3.12.5 Odborné kompetence

V oblasti odborných kompetencí by žáci měli vykonávat následující činnosti, které budou nezbytné pro jejich uplatnění v budoucím pracovním životě. Žáci musí umět ošetřovat jednotlivé kategorie koní, sledovat jejich růst a vývin. Žáci si musí být jistí v přípravě krmiv pro jednotlivé kategorie koní, smyslově posuzovat krmiva (zrakem, pohmatem, čichem) a jednotlivá krmiva dokázat vhodně uskladňovat. Žáci se postupně učí obsluhovat a pečovat o technická (chovatelská a výcviková) zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní, ošetřovat postrojový a sedlový materiál. Žáci musí umět pečovat o zdraví koní, posuzovat jejich zdravotní stav a rozpoznat příznaky a příčinu běžných onemocnění a poskytnout první pomoc, asistovat při veterinárních zákrocích a ošetřovat koně dle pokynů a rad veterináře. Žáci se učí poskytovat odbornou péči o kopyta, asistovat při kování koní. Žáci se učí rozpoznávat různá plemena koní, dokázat je krátce charakterizovat.

(MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY, Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání, 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní)

Žáci se učí vykonávat pracovní činnosti v jednotlivých disciplínách jezdeckých, tedy cílem je, aby absolventi školy:

- vykonali základní a speciální výcvik jezdců;
- používali zařízení a pomůcky pro jízdu na koni a v zápřeži;
- prováděli základní a speciální výcvik koní pro práci pod sedlem i v zápřeži;
- připravovali mladé koně pro práci pod sedlem i v zápřeži;
- realizovali trénink koně pro jednotlivé sportovní a dostihové disciplíny a ostatní způsoby využití koní;
- absolvovali soutěže či dostihy podle svého zaměření;
- připravovali koně ke zkouškám výkonnosti;
- řídili se pravidly jezdeckých subjektů podle svého zaměření.

Mezi další směr odborných kompetencí patří provozní činnosti spojené s chovem a využitím koní. Škola požaduje, aby absolventi:

- vedli chovatelskou evidenci a evidenci spojenou s využitím koní pro ostatní účely a další běžné provozní záznamy;
- pečovali o pracovní a životní prostředí, respektovali specifika chovu koní v podmínkách ekologického zemědělství;
- při práci uplatňovali kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům, zabezpečovali pohodu zvířat.

Nedílnou součástí je bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci, tedy požadavek, aby absolventi:

- chápali bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků (i dalších osob vyskytujících se na pracovištích, např. klientů, zákazníků, návštěvníků) i jako součást řízení jakosti a jednu z podmínek získání či udržení certifikátu jakosti podle příslušných norem;
- znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence;
- osvojili si zásady a návyky bezpečné a zdravé neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci u zařízení se zobrazovacími jednotkami (monitory,

displeji apod.), rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a byli schopni zajistit odstranění závad a možných rizik;

- znali systém péče o zdraví pracujících (včetně preventivní péče, uměli uplatňovat nároky na ochranu zdraví v souvislosti s prací, nároky vzniklé úrazem nebo poškozením zdraví v souvislosti s vykonáváním práce);
- byli vybaveni vědomostmi o zásadách poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a dokázali první pomoc sami poskytnout (ŠVP, Jezdecká akademie Mariánské Lázně, 2008).

4 PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE

4.1 Popis demonstrační stáje Jezdecké akademie, SOŠ Mariánské Lázně

Servis školního závodu pro Jezdeckou akademii, Střední odbornou školu Mariánské Lázně poskytuje jezdecký areál Ing. Ivy Nágrové, který byl jmenován školním závodem v roce 2007.

Školní závod zajišťuje hodiny praxe pro maturitní obor Chovatelství 41-43-M/02 dle ŠVP Chov koní a jezdecký sport a hodiny praktické výuky pro učební obor Jezdec, chovatel 41-43-H/02.

Pracoviště má k dispozici boxové ustájení pro 62 koní, krytou halu, 2 otevřená jezdecká kolbiště, trenažér pro pohybování a trénink koní a přiléhající pastevní areál. Obhospodařuje cca 83 ha zemědělské půdy s převahou produkce píce. Tomu odpovídá i mechanizační vybavení, které bylo modernizováno v posledních letech.

Podnik má celkem 8 zaměstnanců, z nichž 4 jsou specializováni pouze na výcvik koní ke sportovnímu ježdění. Ze zaměstnanců jsou vyškoleni dva instruktoři, kteří zajišťují samostatné vedení studentů při výkonu praxe, především při jezdeckém výcviku. Oba tito zaměstnanci mají ukončené středoškolské vzdělání, dostatečnou praxi a ukončené zkoušky cvičitelů a trenérů v mimoškolním vzdělání u České jezdecké federace. Kromě instruktorů z řad zaměstnanců vykonává dozor při praktickém vyučování školou pověřený pedagog příslušného předmětu. Pracoviště školního závodu je běžně využíváno nejen k předmětu praxe a praktického vyučování, ale i k ostatním odborným předmětům v rozsahu nutném pro názornou demonstraci (technická zařízení, chov koní, teorie jízdy a speciální tělesná výchova, praktické základy sportovního a skokového ježdění).

Samotný výkon praxe žáků je učební osnovou rozdělen na týdenní rozvrhové hodiny, povinnou praxi ve školním roce a prázdninovou individuální praxi. Je nutné konstatovat, že bez zázemí vybaveného školního závodu by bylo nemyslitelné vyučovat nově koncipovaný obor chovatelství zaměřený na chov a výcvik koní k jednotlivým odvětvím jezdeckého sportu.

Areál Ing. Ivy Nágrové disponuje všemi nezbytnými zařízeními pro kvalitní výuku žáků. Především mezi tato zařízení patří: boxové ustájení s kapacitou 62 boxů, krytá jezdecká hala o rozměrech 65 x 25 m, pohybový trenažér – kolotoč pro koně, dvě velká venkovní

kolbiště, mycí box pro koně, veškeré zázemí pro sedlový materiál a jezdeckou výbavu studentů, kompletní skokový materiál pro parkurový výcvik, drezurní obdélník pro drezurní výcvik, pastviny a výběhy pro chovné i sportovní koně, sklady objemného i jadrného krmiva. Součástí tohoto areálu je též stanice plemenných hřebců světové kvality, kteří jsou hojně využíváni v chovu teplokrevných sportovních koní v ČR.

Z činností souvisejících se studijním oborem má školní závod k dispozici kromě samotného chovu a výcviku sportovních koní a střediska pro zajištění reprodukce v zemském chovu školený tým pro organizaci jezdeckých závodů až do úrovně mezinárodních závodů a Mistrovství české republiky, databázi pro kontrolu užitečnosti v chovu koní a zpracování výsledků pro kontrolu dědičnosti a dále pak se zabývá i organizací zkoušek výkonnosti a chovatelských přehlídek. V celém rozsahu působení školního závodu mají žáci možnost se seznamovat přímo s praktickými postupy, programovým vybavením a samotnou organizací vyjmenovaných činností.

Školní závod a jeho zaměstnanci jsou vždy součástí praktických zkoušek žáků školy, v průběhu školního roku několikrát žáci spolu se zaměstnanci organizují jezdecké (především skokové) závody a přehlídky a podílejí se též na organizaci mimoškolní výchovy žáků Jezdecké akademie.

Spolupráce školy a školního závodu je na výborné úrovni. Při pozorování průběhu praktické výuky registrují, že se učitelé praktického výcviku i instruktoři odborného výcviku dotazují žáků na mnoho otázek. Především je zde velmi dobře viditelná mezipředmětová vazba mezi odbornými předměty a praxí. Z odborných předmětů vyučovaných na této škole jmenují jako zásadní především předměty: základy veterinářství, výživa a krmení, teorie jízdy na koni, chov koní. Bez teoretických základů, které žáci této školy získávají v hodinách teoretické výuky, by nemohla praxe probíhat na takto vysoké úrovni.

Jezdecká akademie, SOŠ Mariánské Lázně je současně i akreditovaným střediskem a nabízí kurzy Instruktor jezdeckví, Trenér II. třídy nebo Rozhodčí jezdeckých soutěží. Škola tak nabízí další vzdělávání pro oblast trhu.

4.2 Analýza školních dokumentů - ŠVP v porovnání s RVP

Vzdělávání vymezené v RVP odborného vzdělávání vychází ze čtyř cílů vzdělávání pro 21. století formulovaných komisí UNESCO (tzv. Delorsovy cíle): učit se poznávat, učit se učit, učit se být, učit se žít s ostatními a navazuje na cíle a obsah vzdělávání stanovené RVP základního vzdělávání.

Školní vzdělávací program (ŠVP) je dokument, který si každá střední škola v České republice vytváří, aby realizovala požadavky rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro daný obor vzdělávání. Legislativně je zakotven v zákoně číslo 561/2004 Sb. školský zákon.

4.2.1 Analýza předmětu teorie jízdy na koni

Předmět teorie jízdy je pro budoucí uplatnění studentů velmi důležitý. Z řízených rozhovorů s učiteli je zřejmé, že většina absolventů školy se vydává za zkušenostmi do zahraničí, neboť právě tam mohou své osvojené dovednosti v oblasti jezdeckví velmi dobře uplatnit. Teoretický základ, který si žáci osvojí v hodinách pod vedením učitelů, mohou v praxi aplikovat v hodinách na jízdárně. Propojení teoretického základu s praxí je pro budoucí jezdce nezbytné.

Školní vzdělávací program předmětu teorie jízdy pokrývá v rámcovém vzdělávacím programu hlavně následující tři body: životospráva jezdce, jezdecké soutěže a jízda na koni.

Z části se v ŠVP předmětu teorie jízdy objevují také body: technické zařízení a výstroj koně, okrajově dostihový řád.

Navíc jsou do předmětu zařazena témata týkající se fyziologie zátěže, jízdářského a skupinového ježdění, ježdění v terénu. Závěrečná část předmětu je věnována získání licence instruktora jezdeckví. ŠVP tím reaguje na specifické požadavky zaměstnavatelů a trhu práce.

4.2.2 Analýza předmětu chov koní

Předmět chov koní je pro žáky důležitý zejména kvůli teoretickému základu pro budoucí kariéru chovatele koní. V předmětu chov koní se žáci učí teorii o technologii chovu koní, která zahrnuje především tato témata: původ koní, zvláštnosti anatomie a fyziologie koně,

exteriér, fyziologické vlastnosti, plemena, výživa a krmení, reprodukce, odchov a chov koní, prevence chorob, základy podkovářství, evidence a právní předpisy.

Dalším výrazným tématem v předmětu chov koní jsou technická zařízení a výstroj koně, kam se řadí další podtémata, jako například : stavby a zařízení v chovu koní, ustájení koní, stájová mechanizace a skladovací prostory, sportovní zařízení pro koně, přeprava koní, pomůcky pro jízdu na koni a v sedle, pomůcky pro jízdu v zápřeži.

Životospráva jezdce je též okrajově zařazena do předmětu chov koní. Hlavními tématy jsou: význam životosprávy jezdce, řízení organismu, racionální výživa, rozvoj kondice jezdce.

4.2.3 Analýza předmětu organizace jezdeckví a pravidla jezdeckého sportu

Tento předmět obsahuje následující důležitá témata: obecná charakteristika jednotlivých disciplín, nároky na výběr koně a jezdce, drezura, vysoká Španělská škola, parkur, všestrannost (military), dostihy, spřežení, voltiž, endurance, western, účast na závodech, příprava na závodní sezonu, opracoviště a jeho pravidla, vlastní závod, trénink mezi závody, organizační náležitosti (licence, přihlášky...).

Samostatná pravidla jezdeckého sportu se neustále obměňují a novelizují. ŠVP se jim proto neustále přizpůsobuje.

Česká jezdecká federace vydává a spravuje pravidla jednotlivých disciplín pod ní spadající, veterinární pravidla a všeobecná pravidla. Všechny dokumenty vycházejí z pravidel FEI (mezinárodní jezdecká federace), jsou jen upraveny v souvislosti s podmínkami a možnostmi naší republiky.

4.3 Výsledky dotazníkového šetření u žáků Jezdecké akademie, ŠOŠ Mariánské Lázně

Harmonogram výzkumu:

Tvorba dotazníku

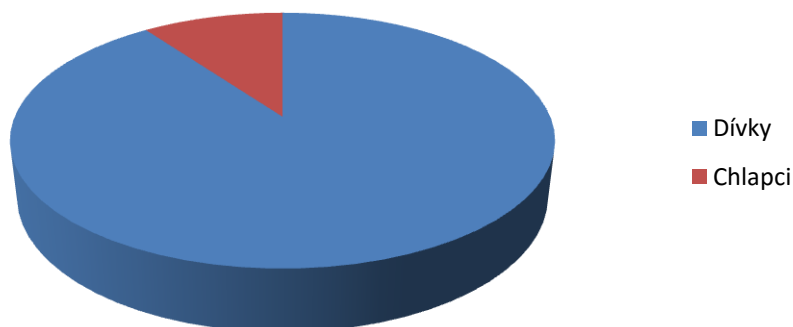
Sběr dat

Vyhodnocení dotazníku

Interpretace dotazníku

V období od 15. do 23. listopadu 2015 jsem požádala žáky o anonymní vyplnění dotazníků s otázkami, které se týkaly především spokojenosti s průběhem výuky odborných i praktických předmětů, spokojenosti s vybavením areálu atd. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 40 žáků z různých ročníků Jezdecké akademie.

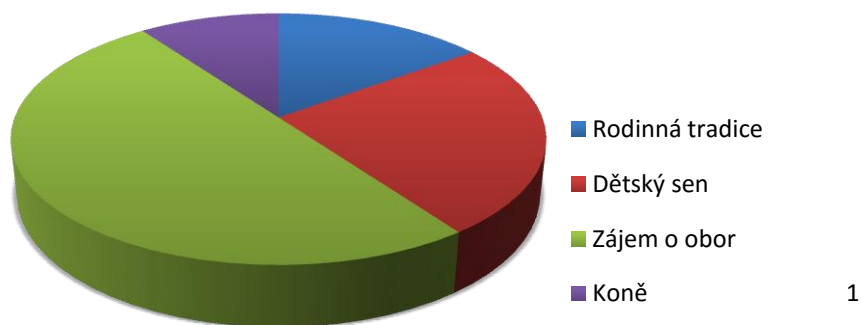
Otázka č. 1: Jste muž nebo žena?

Graf č. 1, Zdroj: Vlastní zpracování.

Ze 40 respondentů bylo 36 dívek a 4 chlapci. V oborech, které se týkají zvířat, péče o ně a manipulaci s nimi v posledních letech výrazně přibývá dívek. Dle názoru učitelů je to způsobeno tím, že dívky v sobě mají větší smysl pro odpovědnost za živou bytost (v tomto případě se jedná o koně) a rádi o ně starají.

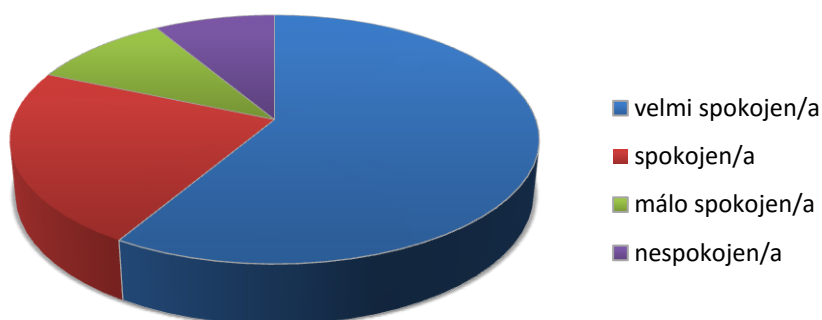
Otázka č. 2: Co Vás vedlo k volbě studia na této škole?

Graf č. 2, Zdroj: Vlastní zpracování.

Hlavním důvodem byl u většiny respondentů zájem o obor (50 % žáků), celá čtvrtina respondentů odpověděla, že povolání jezdce bylo jejich dětským snem. U zbytku respondentů je ke studiu vedla rodinná tradice (15 %), což je v dnešní moderní době plně techniky jistě příznivá zpráva. Samozřejmým lákadlem ke studiu na této škole byli koně.

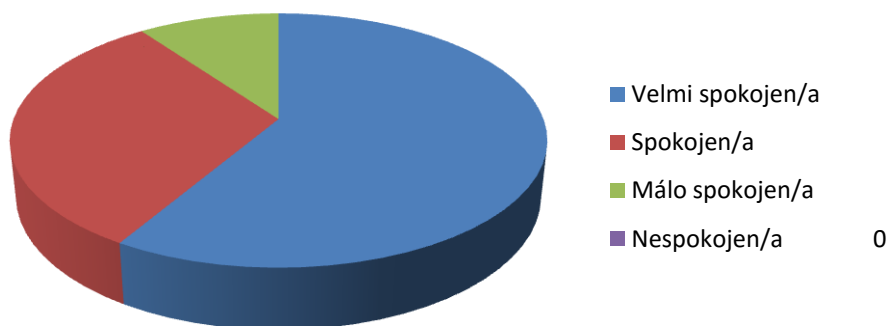
Otázka č. 3: Jak jste spokojen/a s výukou odborných předmětů na této škole?

Graf č. 3, Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výsledků vyplývá, že nadpoloviční většina žáků (celých 59 %) je velmi spokojena s výukou odborných předmětů, které jsou důležitým teoretickým základem pro praktické vyučování. 23% žáků je spokojených, málo spokojených a přímo nespokojených je celkem 19 % žáků. Výuku tak lze považovat za kvalitně vedenou.

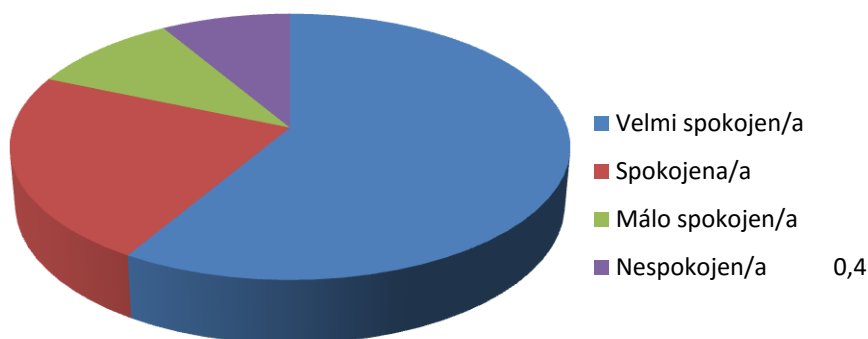
Otázka č. 4: Jak jste spokojen/a s výukou praxe a odborného výcviku?

Graf č. 4, Zdroj: Vlastní zpracování.

Na této otázce je názorně vidět, že žáci hodnotí výuku praxe a odborného výcviku velmi kladně, což je jistě velmi důležité. Kvalitní učitel praktického vyučování a instruktor odborného výcviku může velmi zásadně ovlivnit další rozhodnutí žáka ve vztahu k budoucímu povolání. Z výsledků vyplývá, že na této střední škole tito členové učitelského sboru odvádějí svou práci velmi dobře. Nikdo z dotazovaných respondentů nebyl nespokojen.

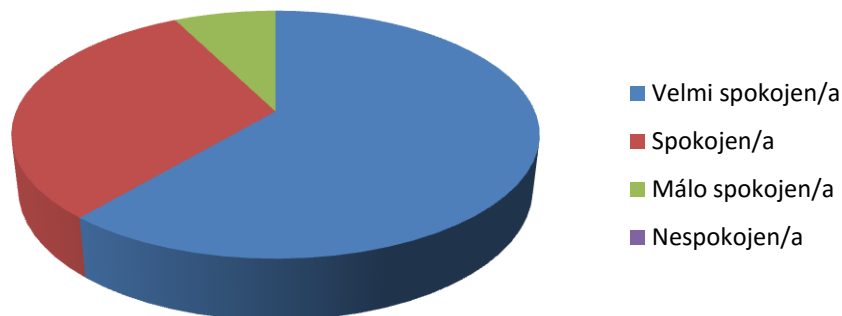
Otázka č. 5: Jste spokojen/a s materiálním a technickým vybavením areálu, ve kterém probíhá praktická část výuky?

Graf č. 5, Zdroj: Vlastní zpracování.

Žáci jsou z největší části spokojeni s materiálním vybavením areálu, velmi spokojených je 59 % žáků, spokojených žáků je 23 %. Nespokojených žáků je ze 40 dotazovaných 9%. Z chybějícího materiálního či technické zabezpečení nespokojení žáci zmínili solárium pro koně a starý model mačkače jaderného krmiva pro koně. Tento názor žáků je určitě ovlivněn dnešní dobou, ve které se technická zařízení, která se používají ve stájích, rychle vylepšují a zdokonalují. Žádná škola, vzhledem k omezeným finančním prostředkům, na tento vývoj nemůže dostatečně rychle reagovat.

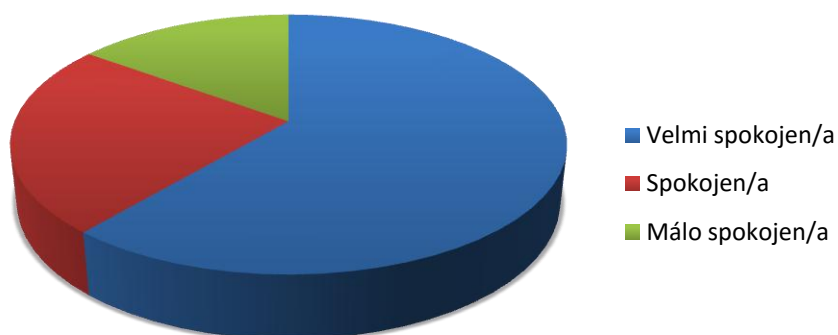
Otázka č. 6: Jak jste spokojen/a s kvalitou koní, se kterými se účastníte jezdeckých hodin?

Graf č. 6, Zdroj: Vlastní zpracování.

Nikdo z dotazovaných nebyl přímo nespokojen. Většina žáků je velmi spokojená (61 %), spokojených žáků je 31 % a málo spokojených 7 %. Žáci mají v areálu k dispozici aktivní sportovní koně v různých stupních výcviku, kteří se se svými stálými jezdci účastní významných národních i mezinárodních parkurových závodů. Kvalita koní v areálu je na vysoké úrovni.

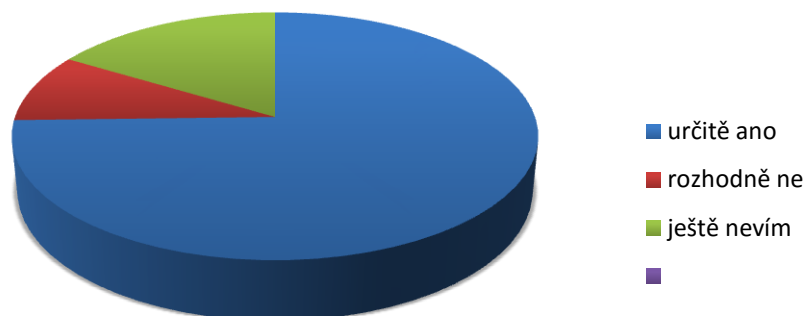
Otázka č. 7 : Jak jste spokojeni s odborností instruktorů a učitelů praxe?

Graf č. 7, Zdroj: Vlastní zpracování.

Žádný z dotazovaných žáků nebyl přímo nespokojený. Nadpoloviční většina žáků (61 %) je velmi spokojena s odborností vyučujících. Učitelé a instruktoři jsou lidé, kteří za sebou mají bohatou sportovní kariéru a v oboru se pohybují již řadu let. Žáci mají proto možnost sbírat své zkušenosti pod pohledem opravdových profesionálů.

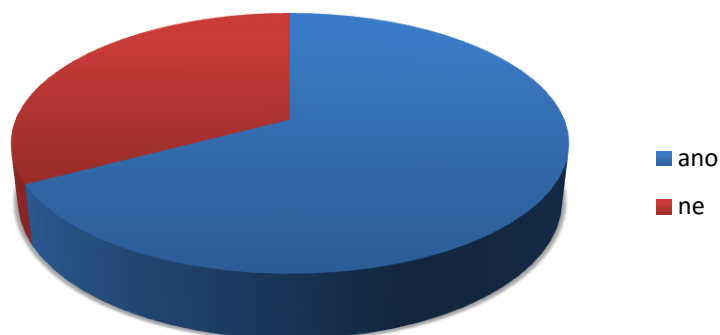
Otázka č. 8: Hodláte využít možnosti splnit si ve 3. ročníku kurz cvičitele jezdeckví, který je velmi cenným osvědčením v jezdecké a cvičitelské praxi?

Graf č. 8, Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výsledků vyplývá, že většina žáků si tento kurz jistě bude plnit, což je velmi dobře. Areál je jedním ze 4 akreditovaných středisek v ČR. Kurz cvičitele jezdeckví se v akreditovaném středisku v Mariánských Lázních otevírá každoročně. Je jistě dobrou zprávou, že žáci mají zájem o další vzdělávání v jejich oboru a hojně využívají šance získat osvědčení o absolvování tohoto kurzu.

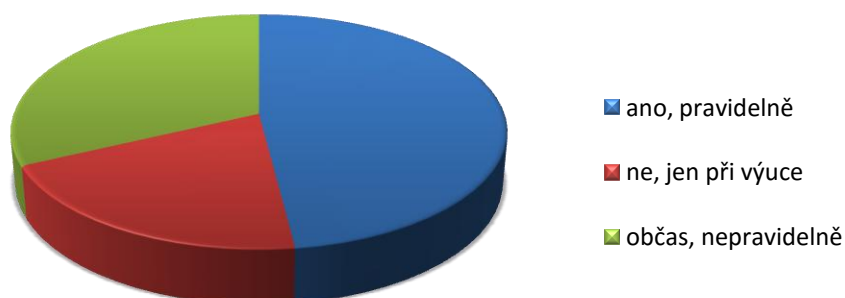
Otázka č. 9: Využíváte možnosti účastnit se pravidelných soustředění se zahraničními trenéry, které pro vás škola zajišťuje?

Graf č. 9, Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výsledku této otázky je zřejmé, že nadpoloviční většina žáků (celých 67 %) využívá možnosti tréninku se známými zahraničními trenéry. Škola zve na pravidelná soustředění významné evropské trenéry, kteří předávají své zkušenosti žákům a ti se pod jejich dozorem učí novým dovednostem v sedle. 33 % žáků odpovědělo, že této možnosti nevyužívá.

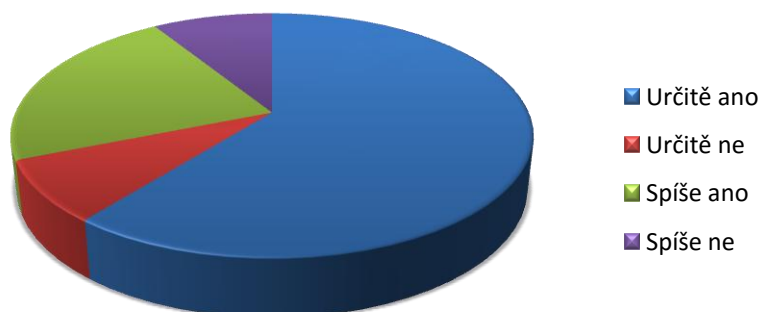
Otázka č. 10: Využíváte možnosti docházení do stáje i v odpoledních hodinách?

Graf č. 10, Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výsledků u této otázky jasně vyplývá, že necelá polovina žáků se snaží získat maximum zkušeností, které jim škola poskytuje, tuto možnost 20 % žáků naopak nevyužívá.

Otázka č. 11: Pokud byste měl/a znovu možnost výběru střední školy, rozhodla byste se znovu pro Jezdeckou akademii, SOŠ?

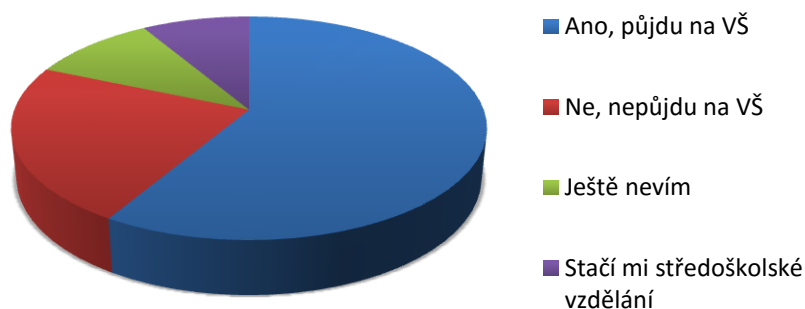

Graf č. 11, Zdroj: Vlastní zpracování.

Pro vedení školy je jistě dobrou zprávou, že celých 61 % žáků by si školu vybralo znovu. Dalších 22 % žáků by váhalo, nicméně zřejmě by zvolili tuto školu i v případě pomyslné

nové volby. 8% žáků by určitě na Jezdeckou akademii znovu nešlo, což přičítám spíše negativismu či faktu, že si žáci zvolili nevhodný obor pro studium a náplň výuky je neuspokojuje.

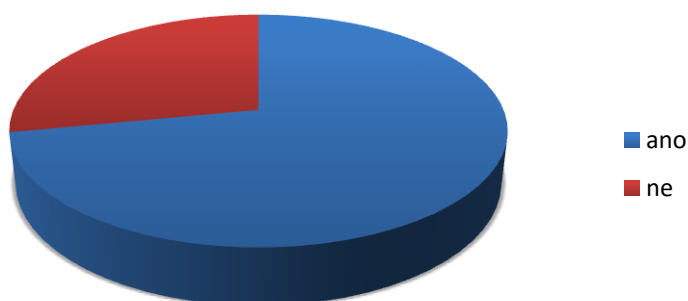
Otázka č. 12: Máte v plánu po ukončení středního vzdělání na jezdecké akademii pokračovat ve vzdělávání na vysoké škole?

Graf č. 12, Zdroj: Vlastní zpracování.

Za pomoci této otázky jsem chtěla zjistit, zda žáci považují tuto školu za kvalitní a zda si myslí, že je možné z této školy bez komplikací pokračovat na ve studiu na vysoké škole. 59 % žáků chce pokračovat na vysoké škole, 23 % žáků se na vysokou školu určitě nechystá. 10 % žáků se ještě nerozhodlo, 9% žáků dle jejich názoru středoškolské vzdělání stačí.

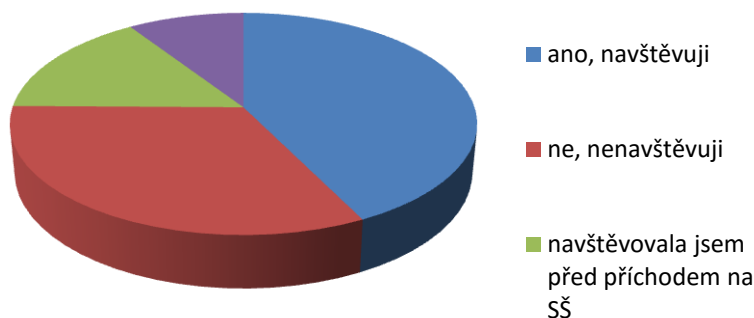
Otázka č. 13: Účastníte se skokových závodů, které se v areálu několikrát do roka konají?

Graf č. 13, Zdroj: Vlastní zpracování.

Za použití této otázky jsem se chtěla dozvědět, kolik procent z celkového počtu žáků jsou aktivní jezdci, kteří vlastní jezdeckou licenci nezbytnou pro start na závodech. Závodů se účastní 72 % žáků a jsou tedy aktivní, 28 % žáků se závodů neúčastní. Většinou jsou to žáci, kteří nemají, resp. prozatím nevlastní jezdeckou licenci nebo žáci, kteří nemají závodní ambice.

Otázka č. 14 : Navštěvujete o víkendech a ve volném čase nějaký jiný jezdecký klub?

Graf č. 14, Zdroj: Vlastní zpracování.

V této otázce jsem chtěla zjistit, jak moc jsou žáci školy závislí na jezdeckém klubu, který je součástí školy. Z odpovědí vyplývá, že 43 % žáků dochází o víkendech a prázdninách do jiných jezdeckých klubů, kde sbírají další zkušenosti. Většinou se jedná o kluby, které navštěvovali před nástupem na Jezdeckou akademii. 33% žáků je plně závislých na školním jezdeckém klubu a žádný jiný nenavštěvuje. 16% žáků navštěvovalo jiný jezdecký klub dříve, nyní už do klubu nedocházejí. 9% žáků Dochází do jiného jezdeckého klubu nepravidelně.

4.4 Řízený rozhovor s vedoucím odborného výcviku

Řízený rozhovor s vedoucím odborného výcviku na Jezdecké akademii, SOŠ v Mariánských Lázních, jsem uskutečnila z důvodu zájmu o názor na výuku z pohledu učitele praktického vyučování. K tomu mi dopomohl a ochotně odpověděl na mé otázky pan Ondřej Nágr. Pan Ondřej Nágr je zkušený chovatel zejména teplokrevných plemen koní, dlouholetý člen Svazu chovatelů koní českého a slovenského teplokrevníka. Je absolventem SOU Kladruby nad Labem a Střední zemědělské školy v Lázních Bělohrad, držitelem zlatého odznaku České jezdecké federace za reprezentaci v parkurovém skákání nejen u nás, ale i v zahraničí. Po několik let byl členem skokového reprezentačního týmu

ČR. Od dětství byl organizován v tělovýchově se zaměřením na jezdeckví. Má kvalifikaci národního stavitele parkurů, cvičitele a trenéra.

Otázky a odpovědi řízeného rozhovoru:

Jak dlouho se pohybujete v jezdeckém prostředí?

V jezdeckém prostředí se pohybuji od útlého věku. Můj otec, Ing. Václav Nágr, byl známým hipologem a sám aktivním jezdcem, dokonce mistrem republiky ve všestrannosti. Od dětství vlastně nedělám nic jiného, než se zabývám koňmi a jezdeckým sportem.

Jak dlouho se zabýváte výukou praktického vyučování?

Vyučováním se zabývám sedmý rok.

Co Vás vedlo k rozhodnutí o povolání učitele?

To je delší historie. Můj otec založil tuto školu, protože ho rozčilovala obrovská nevzdělanost v oblasti jezdeckví a vůbec všeho, co se koní týká. Já jsem za otce původně jen občas zaskakoval, protože praxi si vedl sám, na tom mu záleželo. Bohužel dovedl k maturitě jen první ročník jeho vysněné školy (škola byla založena v roce 2006, pozn. autorky). V roce 2010 vážně onemocněl. Takže jsem ho musel zastoupit já. Do té doby jsem se věnoval pouze výcviku koní a jejich prezentaci na závodech. Protože otec v roce 2012 svému onemocnění podlehl, rozhodl jsem se pokračovat v jeho stopách a snažím se vzdělávat budoucí generaci jezdců.

Jaký je Váš názor na současnou generaci jezdců, které vyučujete?

Dnes nejde vše tak snadno, jako tomu bylo dříve. Velkou roli v tomto oboru hrají finance, jezdeckví je finančně velmi náročný sport. Žáci nemají moc pojem o tom, kolik práce a potu za dobrými výsledky stojí. Snažím se je vést k pracovitosti a pílí, která mnohým chybí. Zároveň to nemají jednoduché v tom směru, že trasy parkurů jsou daleko techničtější než dříve a také kvalita koní stoupá. Konkurence v kategorii juniorů je dnes obrovská, snažím se jim dopomoci ke kvalitním výsledkům několikfázovým tréninkem a

svými zkušenostmi. Ti pilní, kteří sem přichází s jasným cílem naučit se dobře jezdit, tu mají velké možnosti. Samozřejmě občas nastoupí i jedinci, kteří zjistí, že to není jen o závodění a výhrách, ale hlavně o dřině a hledají si jiný obor vzdělání.

Myslíte si, že výuku vedete dostatečně kvalitně?

Myslím si, že dělám maximum, ale vždy se dá něco zlepšit. Musel jsem se „naučit učit“, to pro mě byl nezvyk. Zpočátku to asi nebyla velká sláva, dnes jsou moji studenti při výjezdu na závody většinou pochváleni, tak to se mnou není snad až tak zlé. Snažím se, aby našli později u koní uplatnění, zatím se to daří. Spoustu studentů posíláme v případě zájmu do zahraničí, kde po maturitě pracují. A odezva od jejich zaměstnavatelů je až na výjimky kladná, tak to mě vždy potěší.

Jste v kontaktu s učiteli odborných předmětů?

Ano, to jsem. Zde na škole funguje místo studentských průkazů internetový edookit, kde se můžu přesně podívat, co zrovna probírají v odborných předmětech. Chci, aby moje výuka navazovala na probíraná témata ve škole. Teoretický základ je pro praxi hodně důležitý a naopak praxe je nepostradatelná pro teorii. Těžko se zde v areálu můžu s žáky zabývat anatomickým popisem koně, když ho ještě neměli ve škole.

Co je podle Vás hlavním důvodem početní převahy děvčat nad chlapci na této škole?

To je jednoduché. Děvčata o koně a celkově zvířata ráda pečují, starají se o ně, mají v sobě velký smysl pro odpovědnost. Někdy se mi stane, že ani nechtějí moc jezdit, chtějí být ošetřovatelkami. To je ale také velmi důležitá činnost. Vždycky říkám, že kvalitní ošetřovatelka koně má poloviční zásluhu na výkonech koně. Chlapci jsou spíše na to ježdění.

Jakých jezdeckých akcí se se žáky zúčastňujete?

Každoročně navštěvujeme vysokou španělskou školu ve Vídni. Myslím si, že je dobré, aby to viděli, je to obrovský zážitek. Dále navštěvujeme koňské kliniky, střídáme tři – Heřmanův Městec v Čechách, Cham v Německu a Linz v Rakousku. V letní sportovní

sezoně jezdíme na kvalifikační kola českého skokového poháru. Ti nejlepší se pak účastní i mezinárodních výjezdů, tam už se ale musejí finančně podílet i rodiče žáků, je to opravdu drahé, náklady stoupají do desítek tisíc. Tradiční exkurze je každoročně v říjnu, to jezdíme na Velkou Pardubickou, má obrovskou historii i atmosféru, a ačkoliv se na naší škole dostihům nevěnujeme, tak tuto cestu vždy absolvujeme.

Co považujete ve výuce praktického vyučování za důležité?

Především důslednost a aktivitu učitele. Aby si mohli žáci osvojit veškeré činnosti z tohoto oboru, je potřeba vše opakovat a dbát na správné provedení. Také považuji za důležité připomínat žákům zásady bezpečnosti, především ve věku, kdy jsou na střední škole. Ničeho se nebojí ale zároveň nemají moc zkušeností. Snažím se být stále ve střehu, už jsem u koní viděl spoustu ošklivých úrazů, to si žáci často neuvědomují, co všechno se může stát.

Využívají žáci možnost přístupu do stáje i v odpoledních hodinách, mimo dobu vyučování?

Ti, kteří berou tento sport vážně rozhodně ano. Vzhledem k tomu, že jsem v areálu až do večera, protože v odpoledních hodinách se věnuji výcviku sportovních koní, mají možnost dalšího individuálního ježdění. Všichni žáci, kteří se věnují sportu intenzivně, odpoledne přicházejí a znovu trénují. Samozřejmě mi pomáhají i s udržováním denního režimu ve stáji, pomáhají zaměstnancům krmit, starat se o areál, pečovat o koně atd. Domov mládeže žáků Jezdecké akademie je bývalý hotel Levada, který je součástí areálu. Myslím si, že je to naprosto ideální.

Žáci tedy bydlí v areálu?

Ano, je to tak. Mají tak možnost vidět opravdu vše. Když mají zájem, chodíme je v období porodů chovných klisen budít, samozřejmě po předchozí domluvě. Mají tak možnost vidět vývoj koně od prvních chvil, vidí remontní výcvik, ti šikovnější žáci se na něm podílejí. A když odcházejí po maturitě, kůň je připraven na svou první závodní sezonu – koně totiž

mohou poprvé absolvovat závody ve čtyřech letech. To byl jen příklad, který se mi právě vybavil. Celkově je internát v areálu pro žáky přínosem, alespoň dle mého názoru.

Myslíte si, že je areál pro výuku dostatečně vybavený?

Podle mého názoru je tu všechno, co k výuce potřebuji. Máme technické vybavení pro chovatelství, vlastní chovné klisny i plemenné hřebce. Máme veškeré sportovní vybavení, koně, dostatek sedlového materiálu, kvalitní sportovní plochy s moderním povrchem, překážkový materiál. Stáje jsou celkem tři a jsou rozdělené podle kategorie koní – chovná stáj s porodními boxy, remontní stáj pro mladé koně, výcviková – sportovní stáj. Myslím, že areál je dobře technicky vybaven, máme veškerou mechanizaci pro úpravu jezdeckých povrchů, pro sklizeň sena. Také disponujeme transportními zařízeními – kamion pro přepravu šesti koní i s obytným zázemím pro jezdce a ošetřovatele, přepravník pro dva koně. Nenapadá mě nic, co by tu vyloženě scházelo.

Žáci v dotaznících uváděli, že zde chybí solárium pro koně. Jaký je váš názor na tento nedostatek?

Solárium je samozřejmě dobrá věc, především z hlediska péče o koně. Také trochu usnadňuje práci ošetřovatelům. Nemyslím si ale, že je nezbytné, jedná se o velmi nadstandardní vybavení. O pořízení solária diskutujeme s vedením školy zhruba rok, zatím jsme však investovali do důležitějších věcí.

Jak pomáháte v oblasti sportovního jezdeckví žákům, kteří nemají vlastního koně?

Je tu velké množství koní. V běžné výuce žáci jezdí dostatečně, dle mého názoru. Na závody zapůjčujeme nejtalentovanějším žákům moje vlastní sportovní koně, které mám ve výcviku. Snažím se být spravedlivý a dát šanci i těm, kteří nemají finance na nákup vlastního koně. Rodiče se pak v případě zapůjčení koně částečně podílejí na zaplacení závodních výjezdů. Myslím si, že je to pro některé žáky jedinečná příležitost. Mají tu opravdu velmi dobré podmínky.

Využíváte pro výuku ještě nějaké další pracoviště?

Ano, pro téma „vozatajství“. Nemáme v areálu koně pro spřežení. Za tímto účelem jezdíme do nedalekých Nebanic, kde sídlí několikanásobný mistr republiky ve spřežení, pan Miloslav Šimáček. Pod jeho vedením se žáci učí základům vozatajství. Pan Šimáček je chovatelem starokladrubských koní a je opravdu mistrem ve svém oboru. Žáci si praxi v Nebanicích velmi pochvalují.

Považujete další střední odborné školy či učiliště s tímto zaměřením za velkou konkurenci?

Samozřejmě, musíme se snažit se neustále zdokonalovat. V Čechách je mnoho kvalitních škol orientovaných na koně. Já sám jsem absolvoval kladrubské učiliště, rád na to vzpomínám, naučili nás tam mnoho. Přesto si myslím, že co se týká sportu, jsme jedni z nejlepších, nevím o žádné další škole, která by měla každoročně v juniorské kategorii v klasických jezdeckých disciplínách své zástupce na mistrovství ČR. To je pro mě a myslím že i pro celý učitelský sbor odměna, vždy jsme na studenty pyšní, když se jim podaří kvalitní výsledek a vytvářejí škole dobré jméno. Je za tím spousta úsilí žáků i učitelů.

Jakých největších úspěchů Vaši žáci dosáhli?

Víte, já mám radost z každého vystoupení, které se jim povede a stojí za ním poctivá práce a dlouhá příprava. V juniorské kategorii, do které vlastně zapadají po celou dobu studia, máme mnoho kvalitních zástupců. Povedlo se i několik reprezentačních výjezdů, naše studentka vyhrála grand prix juniorů v italském Concorezu, byla třetí v rakouském Lamprechsthausen ve velmi silné konkurenci. Josef Váňa mladší je také naším absolventem, samozřejmě vlivem rodinné tradice se věnuje dostihům, ale střední vzdělání absolvoval zde u nás. Pak je to samozřejmě nespočet pěkných umístění i výher našich žáků na národních závodech.

Poskytujete žákům možnost dalšího vzdělávání?

Ano, poskytujeme. Mají možnost si v našem středisku splnit zkoušky pro cvičitele jezdeckví. Dnes je osvědčení o absolvování tohoto kurzu a úspěšném složení zkoušek velmi důležitým certifikátem. Takto certifikovaný jedinec má možnost trénovat začátečníky a mírně pokročilé. I v případě, že by se stalo nějaké neštěstí, je držitel tohoto osvědčení krytý. Dnes již nemůže trénovat jezdce každý, jak tomu bylo dříve.

Jak tento kurz probíhá?

Probíhá formou víkendových seminářů, je časově velmi náročný. Trvá tři měsíce, v sobotu mají frekventanti teoretickou část výuky, v neděli se scházíme zde v areálu a probíhá tu praktická část. Celá příprava směřuje ke zkouškám, které se skládají ze 4 částí – ústní zkoušení, písemný test, praktické vedení hodiny, absolvování parkuru, absolvování drezurní úlohy a výcviku začátečníka na lonži.

Jaká je úspěšnost studentů u těchto zkoušek?

K naší radosti velmi vysoká, stává se pouze výjimečně, že by studenti zkoušku nesplnili.

Děkuji za veškeré odpovědi.

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

Dotazníkové šetření o spokojenosti žáků na Jezdecké akademii, SOŠ v Mariánských Lázních je zpracováno s maximální objektivitou tak, aby výsledky šetření byly přínosem pro vedení školy. Z dotazníkového šetření vyplývá, že nadpoloviční většina žáků je spokojena s prostředím, s akcemi školy, které vedení pro žáky pořádá a s materiálním vybavením areálu jezdeckého klubu Mariánské lázně, kde se veškerá praktická výuka odehrává. Návrhem na zlepšení školy je dovybavení stáji o jedno solárium pro koně, které je dalším zlepšujícím zařízením pro pohodu a welfare sportovních koní, není to ale zařízení, bez kterého by se stájový provoz neobešel. Běžná pořizovací cena solária se pohybuje v rozmezí 90 – 150 tisíc korun, cena stoupá s velikostí a funkcemi solária. Z rozhovorů s učiteli praktického vyučování vyplývá, že vedení školy plánuje v budoucnu solárium zakoupit. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že žáci využívají možnosti dalšího vzdělávání v oblasti jezdecké prostřednictvím kurzu pro cvičitele jezdecké. Z mého pohledu je to velmi pozitivní zpráva, neboť absolvování tohoto kurzu není levnou záležitostí. Za absolvování kurzu v akreditovaném středisku v Mariánských Lázních se běžně platí 12 tisíc korun, za zkoušku před pověřenými zástupci české jezdecké federace 1000 korun českých. Dle rozhovorů s vedením školy mají žáci možnost si bezplatně zapůjčit koně v majetku Jezdecké akademie, navíc nemusí platit za absolvování kurzu, platí pouze 1000 korun českých české jezdecké federaci za zkoušku. Osvědčení cvičitele jezdecké je v současnosti velmi významnou listinou, bez které se osoba, která chce trénovat jezdce na koních, neobejde. Po vyhodnocení dotazníkového šetření mohu prohlásit, že škola se snaží poskytnout svým žákům maximum vzdělání v oblasti jezdeckého světa.

Z řízeného rozhovoru s vedoucím praktického vyučování vyplývá, že materiální zabezpečení demonstrační stáje je plně vyhovující. Středisko pro praktické vyučování poskytuje dostatek materiálu a technického vybavení pro sportovní provoz. Žáci zde mají možnost sledovat a podílet se na práci s koňmi všech výkonnostních i věkových kategorií. Dle odpovědí učitele praktického vyučování soudím, že praktická výuka na této střední odborné škole je na vysoké úrovni. Z řízeného rozhovoru je dále patrné, že učitelé velmi často využívají mezipředmětové vazby mezi odbornými předměty a praktickým vyučováním. Vedoucí učitel praktického vyučování je profesionálem v oboru a svému

povolání rozumí. Žáci mohou využívat individuálních tréninků mimo rozvrhové jezdecké hodiny. Přístup učitele praktického vyučování k žákům je velmi svědomitý, žáci reprezentují školu na národních i mezinárodních závodech.

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo posouzení materiální a technické vybavenosti střední odborné školy pro výuku předmětu odborný výcvik a návrh na zlepšení.

Pro žáky středních škol, obzvláště se zaměřením na zemědělství, je v dnešní době velice těžké najít uplatnění na trhu práce. Jejich úspěšnost v budoucím životě, je do velké míry ovlivněna předchozím vzděláním a jeho kvalitou. Vzdělání a jeho kvalitu ovlivňuje celá řada dílčích aspektů, jako je vybavení školy materiálními prostředky, kompetence a odbornost učitelů, školní vzdělávací plány a jejich naplňování, mezipředmětové vztahy a především motivace žáků k sebevzdělávání.

Z šetření vyplynulo, že žáci této střední školy, jsou spokojeni se znalostmi získanými od svých učitelů a většina z nich věří, že své kompetence uplatní v budoucí praxi.

Považuji za přínosné, že bakalářská práce pomohla analyzovat slabá místa ve vzdělávacím procesu, poskytla vedení školy a učitelům praktického vyučování zpětnou vazbu od žáků – jejich názory a postoje, které vyplývají z dotazníkového šetření. Učitelé tak mohou provést potřebné kroky ke zlepšení a zkvalitnění výuky.

Jiný úhel pohledu, který mi poskytl řízený rozhovor s učitelem praktického vyučování, výsledek dotazníkového šetření o kvalitě školy potvrdil. Nedostatky v materiálním vybavení střediska pro praktickou výuku jsou minimální. Předávání informací o probíraném učivu mezi učiteli odborných předmětů a učiteli praktického vyučování je na velmi dobré úrovni. Učitelé si pravidelně vyměňují informace o probíraném učivu. Žákům je umožněna sportovní činnost, což lze považovat za nadstandardní.

Závěrem lze říci, že Jezdecká akademie, SOŠ Mariánské Lázně, poskytuje žákům mnoho možností k profesnímu i osobnímu rozvoji.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- ČÁP J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál 2007. ISBN 978-80-7367-273-7, 656s.
- ČECHOVÁ, B., a kol. *Nápadník pro rozvoj klíčových kompetencí ve výuce*. Praha, 2006. ISBN: 80-86910-53-9.
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSTVÍ, - VOTAVA, J. *Úvod do pedagogiky: Ianua scholae reserata*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2011. ISBN 978-80-213-2229-5.
- DURRTTYA, M. *Velká etologie koní*, Hippo-dur 2005, ISBN 80-239-5088-6.
- DUŠEK, J. 1995. *Kůň ve službách člověka*. Apros, Praha, 262 s.
- KAPITZKE, G. 2008. *Kůň od A do Z*. Brázda, Praha, 411 s.
- KLEMENT, J. *Technická zařízení pro 2. ročník učebního oboru chovatel se zaměřením pro chov koní a jezdeckví*. Vydavatel: Institut výchovy a vzdělání MZVŽ ČSR, Praha 1985.
- Kolektiv autorů: *Koně, Velká kniha chovu a výcviku koní*. Praha: Cesty, 1995. 207 s. ISBN 80-7181-014-2.
- KOMENSKÝ, J. A. *Velká didaktika*. Praha: SPN 1958.
- KŘÍŽ, E. *Didaktika praktického vyučování pro zemědělské, lesnické a příbuzné obory*, Praha 2012, ISBN 80-213-1322-6, 64s.
- MAJEROVÁ, V. - ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD, MAJER, E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství. část II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1698-0.
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY: *Vyhláška Ministerstva zemědělství o technických požadavcích na stavby pro zemědělství*, Požadavky na stavby pro koně, Ministerstvo zemědělství, 2002, (191/2002), strana 4803.
- NAHÁLKA, P., BÓNA, J. *Polnohospodářské stavby*, Alfa, 1982.
- NELEŠOVSKÁ, A. *Pedagogická komunikace v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0738-1.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*, Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. ISBN 978-80-247-1821-7, 328s.
- SLOVÁKOVÁ, K. *Zhodnocení technologie chovu koní*, Brno 2012.
- SÝKORA, J., DOSTÁLOVÁ, A. *Zemědělské stavby I (Typologie souborů a objektů)*, Vysoké učení technické Brno, 1986.
- Tematické plány pro výuku praxe a odborného výcviku – Jezdecká akademie, SOŠ Mariánské Lázně.

Internetové zdroje

<http://docplayer.cz/1097415-Technicka-zarizeni-1.html>

<http://www.equichannel.cz/jak-rozumet-dynamice-stada>

<http://www.equichannel.cz/volne-venkovni-ustajeni-moderni-trend-chudych-nebo-reseni-jen-pro-bohate>

8 PŘÍLOHY

Letecký pohled na jezdecký areál v Mariánských Lázních. Zdroj: www.jkml.cz.

Maturitní vystoupení žáků 4. ročníku Jezdecké akademie.

Zdroj: www.jezdeckaakademie.cz.

Praktické vyučování téma vozatajství na pracovišti v Nebanicích u Chebu. Zdroj: www.jezdeckaakademie.cz .

Zkoušky cvičitelů. Zdroj: www.jezdeckaakademie.cz

